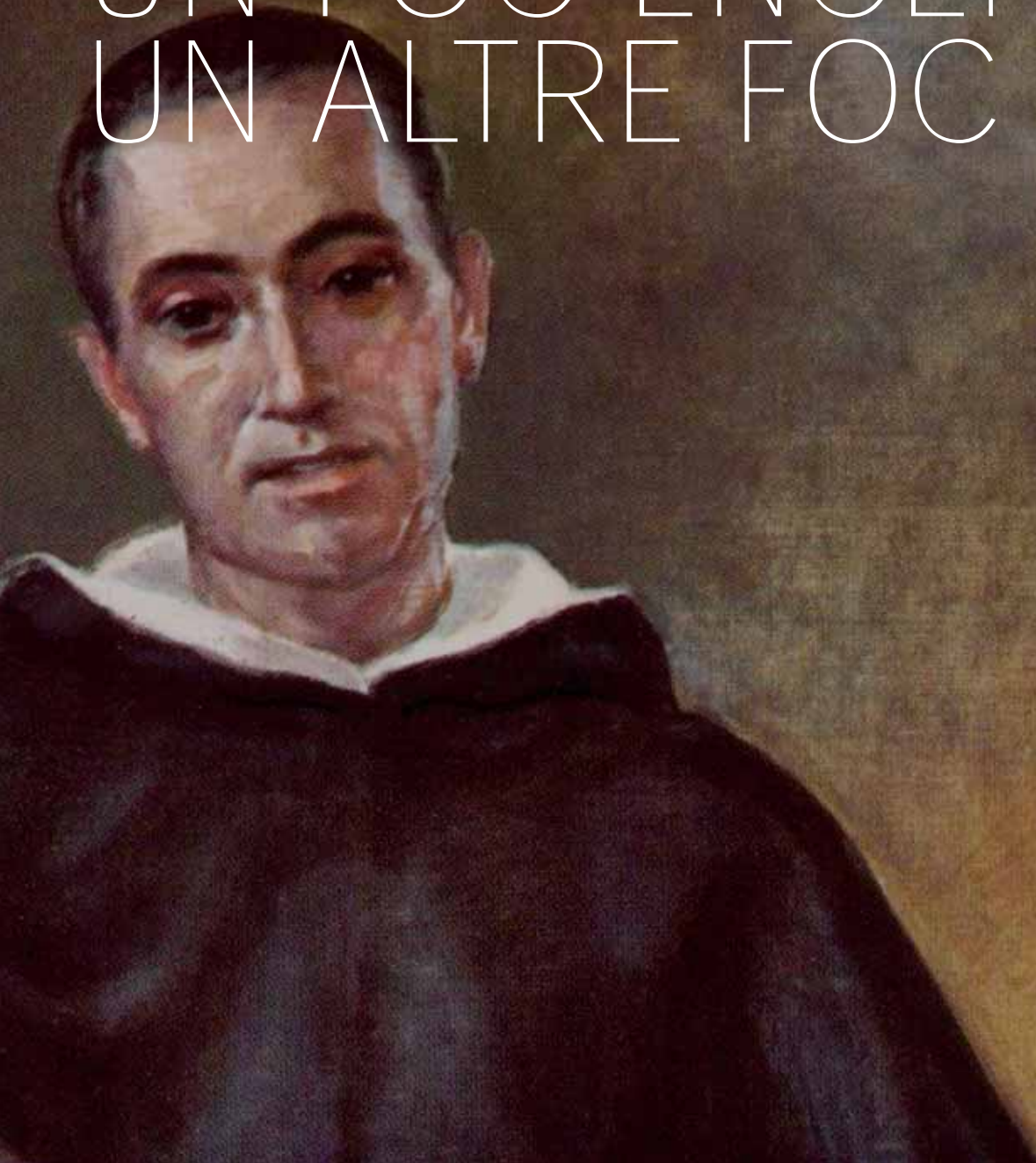

UN FOC ENCÉN
UN ALTRE FOC

UN FOC ENCÉN UN ALTRE
FOC. CARTA PASTORAL DE
MONS. ROMÀ CASANOVA I
CASANOVA, BISBE DE VIC.

Amb motiu de la canonització de Francesc Coll i Guitart, o.p., prevere.

«UN FOC ENCÉN UN ALTRE FOC» Carta Pastoral amb motiu de la canonització de Francesc Coll i Guitart, O.P., prevere. Primera edició: octubre de 2009. © de l'edició: Bisbat de Vic. © de les imatges: foto Pare Coll, Josep M. Renom; fotos pàg. 10, 18, 24 i 30, Oriol Molas / fotolocal.com. Disseny gràfic: Casals i Cots / DiacDisseny. Dipòsit legal: B-15736-2009. Impressió: Gràfiques Diac (ronda Francesc Camprodon núm. 2 Vic).

INTRODUCCIÓ

MOTIU DE LA

CARTA

El bisbe de Vic
als preveres i diaques,
a les persones consagrades,
als laics i laiques,
tot el Poble de Déu que peregrina en aquesta beneïda terra de la diòcesi de Vic.

4

El propassat dia 11 d'octubre d'aquest any del Senyor 2009 el papa Benet XVI va canonitzar el beat Francesc Coll i Guitart a la Basilica de Sant Pere del Vaticà, en una solemne cerimònia, en què també foren canonitzats l'espanyol Rafael Arnaiz (1911-1938), monjo trapense del monestir de San Isidro de Dueñas, a Palència; la francesa Maria de la Creu Jujan (1792-1879), fundadora de les Germanetes dels Pobres, presents i estimades en aquesta nostra diòcesi; el belga Josep Damià de Veuster (1840-1889), religiós dels Sagrats Cors, que va viure i morir en l'illa dels leprosos, Molokai, i el bisbe polonès Segismund Fèlix Felinski (1822-1895), arquebisbe de Varsòvia.

Nosaltres ens alegrem pel do de la santedat que el Senyor contínuament vessa en la seva Església i ens alegrem perquè un fill d'aquesta diòcesi, en la qual va néixer,

va viure i va morir, hagi estat posat entre els sants a qui l'Església honora. La canonització de Francesc Coll i Guitart és un do de gràcia per a tota la nostra diòcesi. El seu nom s'afegeix als sants de la nostra diòcesi: sant Bernat Calbó, sant Miquel dels Sants, sant Antoni Maria Claret, santa Joaquina de Vedruna, sant Pere Almató. Sant Francesc Coll és per a nosaltres testimoni de fidelitat a Crist i un exemple de vida autènticament cristiana; però la seva santedat no resta tancada en nosaltres, és un do per a tota l'Església, estesa d'orient a occident.

Els qui formem l'Església diocesana de Vic tenim, encara, una raó més especial per a mirar agraïdament la vida de sant Francesc Coll. Els lligams d'haver nascut en la mateixa diòcesi, d'haver crescut i haver-se format en aquesta terra, d'haver exercit el ministeri sacerdotal en parròquies del nostre bisbat són les raons que m'han portat a escriure aquesta carta pastoral, que té com a objectiu donar a conèixer més i més la persona i l'obra d'un dels sants de la nostra diòcesi, Francesc Coll i Guitart, conegut entre nosaltres com el Pare Coll, dominic i fundador de les religioses Dominiques de l'Anunciata.

Recordar la vida i l'obra d'un sant és sempre, sense cap mena de dubte, font de vida i de santedat per a tots els qui s'hi acosten. En aquests moments hem de viure la mateixa fe cristiana que va viure el Pare Coll en el segle XIX a la nostra terra. I hem de ser capaços nosaltres, els cristians que vivim en la Catalunya dels inicis del segle

XXI, de veure quines són les línies de fons que mai no canvien al llarg dels segles per a poder aportar a la nostra societat, en aquests moments de la nostra història, la meravella de la fe cristiana, que és engendradora de vida, de pau, de prosperitat i de felicitat. He dit aportar, perquè a primer cop d'ull en la vida de sant Francesc Coll es descobreix el seu zel evangelitzador. Tota la seva vida fou evangeli viscut i anunciat als seus germans en temps de dificultats, però amb gran fidelitat, cercant per damunt de tot la glòria de Déu i el bé de les persones, que per a ell són dues realitats inseparables. Ell és testimoni viu del que el papa Benet XVI ha expressat en la seva encíclica *Caritas in veritate*: «En el context social i cultural actual, en el qual està difosa la tendència a relativitzar la veritat, viure la caritat en la veritat porta a comprendre que l'adhesió als valors del cristianisme no és tan sols un element útil, sinó indispensable per a la construcció d'una bona societat i d'un veritable desenvolupament humà integral. Un cristianisme de caritat sense veritat es pot confondre fàcilment amb una reserva de bons sentiments, profitosos per a la convivència social, però marginals. D'aquesta manera, en el món no hi haurà un lloc veritable per a Déu. Sense la veritat, la caritat és relegada a un àmbit de relacions reduït i privat» (núm. 4).

A l'inici d'aquesta carta pastoral haig d'agrair, en nom de tota la diòcesi de Vic, a la Congregació de les Germanes Dominiques de l'Anunciata que hagi mantingut viva la persona i l'obra de Francesc Coll a qui ara, amb tanta alegria, tots els diocesans de Vic veiem inscrit en el cànon dels sants de l'Església Catòlica. El zel de les

qui són les seves filles, per raó de ser llur fundador, s'ha desplegat generosament en el nostre bisbat i avui continua donant fruit abundós a Borredà, a Gombrèn, a Manresa, a Prats de Lluçanès, a Sant Feliu de Codines, a Sant Quirze Safaja, a Sant Vicenç de Castellet i a Vic. El seu testimoni de fidelitat entre nosaltres té la seva expressió més clara en les quatre germanes de la Congregació, filles de la diòcesi i màrtirs de la fe: la beata Ramona Fossas, filla de Ripoll, la beata Rosa Jutglar, nada a Savassona, la beata Ramona Perramon, nascuda a Vic, i la beata Reginalda Picas, filla de Borredà. Són moltes les persones que han passat pels col·legis de les Germanes Dominiques de l'Anunciata i que, per tant, han rebut una educació humana i cristiana que els ha deixat una forta empremta. Són molts els infants i ancians que poden donar fe de l'acolliment joiós, de l'atenció personal, de l'esperit de fraternitat i de disponibilitat de les germanes. Som molts els qui agraïm que sempre hi ha hagut una comunitat de germanes que hagi fet amb molt de goig de guardiana i sentinella a la casa natal a Gombrèn. Tot aquest zel ple d'amor ha fet possible que tots nosaltres puguem conèixer millor sant Francesc Coll, el puguem imitar millor i encomanar-nos confiadament a la seva intercessió.

NASCUT A
GOMBREN

Poble de Gombren. Octubre
de 2009.

Sant Francesc Coll i Guitart va néixer a Gombrèn, parròquia i poble de la diòcesi de Vic, a la comarca del Ripollès, el 18 de maig de l'any 1812, fill de Pere Coll i Portell i de Magdalena Guitart i Anglada. Els pares eren de condició social mitjanament pobres, però pietosos i de bons costums. L'ofici del pare era cardador de llana. El nostre sant fou el darrer d'onze fills. Fou batejat l'endemà del seu naixement amb els noms de Francesc, Josep i Miquel. No havien passat ni quatre anys del seu naixement que el seu pare moria, a setanta anys d'edat. La mare va quedar sola en la cura dels set fills que restaven en vida. El més gran tenia vint-i-nou anys.

Parlar de Gombrèn és parlar del santuari de la Mare de Déu de Montgrony. En tota la vida de l'infant, jove i home Francesc Coll és present la tendra devoció a Maria, la Mare de Déu. L'advocació de Montgrony és en l'inici d'aquesta pietat mariana que sempre el va acompanyar. Un dels seus nebots afirmava que al santuari de Montgrony és on ell va tenir la certesa que el Senyor li demanava la fundació de la Congregació de les Dominiques de l'Anunciata.

L'infant Francesc creixia sa de cos i d'esperit. Els seus cronistes parlen que era ple de vida i molt juganer. En ell apareixien sentiments de pietat que la seva mare conreava. És expressió de la seva mare aquesta que parla de la vitalitat d'en Francesc: «Fill, tant de bo que explotis d'amor de Déu!» Ja en aquell temps apareixia la seva vocació de predicador imitant, tot jugant amb els seus amics, les prèdiques que sentia a l'església parroquial.

Quan tenia sis anys fou confirmat a l'església del reial monestir benedictí de Santa Maria de Ripoll de mans del bisbe d'Urgell. Aviat la seva mare va descobrir en el seu fill la vocació sacerdotal i per això es va preparar a l'escola del poble i va estudiar llatí per poder ingressar al Seminari de Vic.

SEMINARISTA
A VICI E NOVICI
DOMINIC A
GIRONA

Als deu anys de vida sant Francesc Coll i Guitart va prendre la decisió d'iniciar els estudis que el portessin al sacerdoci. I als onze anys va deixar Gombrèn per anar a estudiar al Seminari diocesà de Vic. En aquella època tots els seminaristes eren externs, assistien a les classes al Seminari i residien en les cases de les famílies que els acollien. Molts d'ells servien en moltes feines, però sobretot en l'ensenyament dels més petits de les cases per poder pagar el seu sosteniment i allotjament. També dirigien el rès del rosari i feien catequesi a tots els de la casa. Sant Francesc Coll va ser acollit per la família Coma de Puigseslloses, al terme de la parròquia de Folgueroles, que estava a cinc quilòmetres del Seminari.

14

El Seminari de Vic en aquell temps obria les seves aules, no solament als qui aspiraven al sacerdoci, sinó també a altres estudiants. Allí el nostre sant cursa els anys de formació elemental i filosòfica fins a l'octubre de l'any 1830, que va ingressar al noviciat dels Pares Dominics a Girona. Estant al Seminari, quan ell tenia quinze anys va morir la seva mare a Gombrèn.

De l'època de seminarista, els testimonis destaquen la seva aplicació en els estudis, la bondat, el tracte amable i la vida de pietat. No eren temps fàcils, aquells. Va arribar al Seminari en ple Trienni Liberal, i el bisbe de Vic, Francesc Ramon Strauch i Vidal —que ho era des de l'any 1816— fou assassinat a Vallirana el 16 d'abril de 1823, quan feia tres mesos que ell era estudiant del Seminari.

A punt de complir quinze anys, va sentir com un desconegut, a prop del monestir de Santa Teresa de la ciutat de Vic, li deia: «Tu, Coll, t'has de fer dominic.» Aquesta insinuació fou per a ell un indicatiu de la voluntat de Déu que calia discernir. Durant tres anys, el temps dels estudis filosòfics, va fer el discerniment que el va portar a fer l'opció de complir la voluntat de Déu per a ell: ser dominic. Una vegada ho va tenir clar, va demanar l'ingrés al convent de Sant Domènec de Vic. La seva petició va ser ben acollida, encara més en aquell moment d'escassetat de vocacions religioses. Fou també examinat i aprovat, però en el moment de formalitzar el seu ingrés no fou acceptat perquè no podia pagar la pensió que s'exigia als novicis en el primer any de prova.

15

El mateix prior de Vic el va enviar a Girona, al convent de l'Anunciació o de *l'Anunciata* —com es deia en aquell temps a Girona—, on estaven millor econòmicament. El van admetre a ell, en aquell convent on havia estat enviat a estudiar des del convent de Vic un fill de la ciutat, Josep Sadoc Alemany i Conill (1814-1888), que fou el primer arquebisbe de Califòrnia i pare conciliar en el Vaticà I. Aquest, per cert, va intentar de manera infructuosa en la seva etapa d'arquebisbe (1853-1888) que sant Francesc Coll l'ajudés en la seva immensa diòcesi americana.

En aquesta època de novici, Francesc Coll es va esforçar per complir el que es demana en l'Orde dels dominics per als qui volen viure imitant sant Domènec:

practicar el bé, corregir els defectes, caminar en la humilitat, renunciar a la pròpia voluntat, obeir, pregar, ser modest, mortificar-se, aprendre bé tot el que és propi de la pregària de l'ofici diví, incloent-hi el cant, viure fraternalment. La vida en el noviciat i en la formació era de pregària, estudi, servei fraternal i mortificació per a aprendre la veritable llibertat.

Francesc emet els vots solemnes l'octubre de l'any següent a la seva entrada, l'any 1831, i comença a estudiar teologia. Pel març de 1833 rep la tonsura i els ordes menors, iniciant el camí vers el sacerdoci. Rebé l'ordenació diaconal el 4 d'abril de 1835 a l'església de la Mercè de Barcelona.

DOMINIC
EXCLAUSTRAT,
«MOSSÈN COLL»

Vila d'Artés

Una reial ordre del 5 de maig de 1834 prohibia als religiosos rebre novicis. Fou la primera de les accions que va concloure amb la reial ordre del 7 d'agost de 1835 que obligava tots els religiosos a abandonar els seus convents. Narra un dels religiosos exclaustats: «Aquella mateixa nit ens van manar que havíem de sortir del convent vestits de seglars, que podíem treure les nostres pertinences i que donarien passaport als qui el volguessin.» I així veiem el jove dominic amb quatre anys de vots sortint del convent de Girona per viure com a exclaustat la seva vocació dominicana, però no abandonant el país —al contrari del que van fer molts dels seus companys, que anaren a Itàlia—, sinó camí de la terra que el va veure néixer i créixer.

Va retornar primer al seu poble, a Gombrèn; però després va tornar al lloc on residia en la seva època d'estudiant a Vic, el mas Puigsesllosses, de la parròquia de Folgueroles. En el camí, bo i passant per Torelló, uns revolucionaris en veure'l van dir: «Aquest és un frare. Matem-lo.» Però ho va sentir una dona que no el coneixia de res i va dir: «Deixeu aquest jove, que ve a fer botifarres.» Sant Francesc ho explicava com una gran providència de Déu que el va salvar d'una mort certa.

Va rebre més tard les cartes dimissòries del seus superiors dominics per a ser ordenat prevere a títol de pobresa, com pertocava al seu estat de religió, i fou ordenat prevere a la capella del palau episcopal de Solsona. Cal tenir present que en aquell

moment no hi havia bisbe a Vic, ja que havia mort el gran bisbe Pau de Jesús de Corcuera i Caserta (bisbe de Vic de 1825 a 1835). La primera missa la va celebrar a l'ermita de Sant Jordi, que pertanyia a la família que l'acollia en Puigseslloses.

L'exclaustració dels religiosos s'allargava més del que es podia pensar en un principi, per la qual cosa el Sant Pare va encarregar als bisbes espanyols que acceptessin els religiosos en el servei ministerial de les diòcesis. Molts religiosos van marxar d'Espanya; d'altres, com el nostre sant Francesc, volgueren quedar-se en aquesta nostra terra en aquells moments de dificultat, intuïnt que la voluntat de Déu de predicar en la pobresa, carisma propi dels dominics, també la hi podrien realitzar.

20

El zel sacerdotal del Pare Coll li demanava de posar-se en mans de l'obediència per a ser enviat al servei del Poble de Déu. En una carta expressava que no podia continuar en aquella vida tranquil·la. El foc de l'evangeli que duia en el cor l'empenyia a lliurar-se al ministeri sacerdotal plenament, en ple temps i de tot cor. Al superior dels dominics, el seu provincial, li va demanar el consentiment per a emprendre aquesta nova etapa de la seva vida.

Es va presentar, oferint-se per al servei parroquial, al vicari capitular en aquells moments i després bisbe de Vic de 1848 a 1852, Lluçà Casadevall i Duran. Aquest li va preguntar per les seves preferències, a la qual cosa ell va respondre que la mi-

llor destinació era la que li determinés l'obediència. I l'obediència al superior va enviar, com a vicari a la parròquia d'Artés l'any 1839, el jove sacerdot que comptava llavors amb vint-i-set anys de vida. A Artés hi havia en aquell temps un hospital per a pobres malalts i una escola d'ensenyament primari. La seva estada va ser curta, en aquesta parròquia, sols uns pocs mesos. El 7 de desembre del mateix any fou enviat a Moià, que passava una situació molt difícil. La vila havia estat cremada i la sang havia corregut molt. La guerra entre germans, la guerra entre els carlins i els isabelins, havia fet present la mort en la població de Moià, amb un nombre tan gran —més de 120 assassinats— que les ferides eren ben vives en el cor dels moianesos. El vicari capítular va pensar en el jove vicari d'Artés per a la difícil missió de reconciliar, pacificar, consolar i ajudar a refer-se, en tots els sentits, aquella parròquia que havia passat per l'amarga experiència de l'odi sempre incompreensible i encara més entre germans.

La difícil missió de la reconciliació la va fer realitat el jove vicari. Ho va fer sobretot amb el testimoni de vida evangèlica. Per exemple, ell vivia pobrament. Vestia de tal manera que, quan li preguntaven per què ho feia, responia: «Perquè he promès pobresa i l'he d'observar.» Però el fet cabdal fou la celebració en l'església parroquial, després de la seva restauració, d'un funeral per tots els difunts de l'assalt a la vila. Ell va rebre l'encàrrec de predicar l'anomenada oració fúnebre, el sermó o l'homilia. El que es respirava en l'ambient era la crida a la venjança envers els col·laboradors

dels carlins. Sant Francesc Coll va iniciar les seves paraules d'aquesta manera: «Pobres mares! Pobres fills! Pobres esposes!», i va continuar parlant de reconciliació, de perdó sincer i de la necessitat de pregar pels difunts, però va explicar que el millor sufragi que la vila de Moià podia oferir als seus germans i fills difunts era el perdó mutu. Diuen que va ser tanta l'eficàcia de les seves paraules que allí mateix es van abraçar i es van perdonar.

22

Un testimoni parla de l'acció de mossèn Coll a Moià dient d'ell que era l'àngel de pau per a la parròquia, que amb el seu exemple, predicació, zel per la glòria de Déu i santificació de les ànimes, amb les seves converses dolces i amables, va apagar molts odis i va portar la pau a moltes famílies. I, de fet, en el Moià de després de la desfeta no es va donar cap venjança particular. Els habitants de Moià s'adreçaven a ell dient-li: «Mossèn Francisco, mossèn Francisco Coll», i ell sempre responia amable i amb un somriure als llavis.

La vida que ell portava en aquest temps de ministeri parroquial és modèlica per als sacerdots. No podem oblidar que la seva canonització coincideix amb l'Any Sacerdotal amb motiu dels cent cinquanta anys de la mort de sant Joan Maria Vianney (1786-1859). En temps i en situacions semblants, però en llocs diferents, els dos sants sacerdots vivien fidelment en el servei eclesial. L'exercici del ministeri és la font de la santedat sacerdotal, com ens diu el decret *Pra-*

esbyterorum Ordinis del Concili Vaticà II: «Els preveres, en practicar el ministeri de l'Esperit i de la justícia, són enfortits en la vida espiritual, mentre siguin dòcils a l'Esperit de Crist, que els vivifica i els condueix. Efectivament, en virtut de les mateixes sagrades accions diàries, com també per la totalitat de llur ministeri, que practiquen en comunió amb el bisbe i els preveres, ells s'encaminen a la perfecció de vida» (núm.12).

En el dia a dia no faltava la pregària sacerdotal i profunda que va acompanyar sempre sant Francesc Coll. Ell no solament fou home de pregària, sinó també mestre de pregària. La pregària sacerdotal quotidiana la feia de bon matí. Anava a l'església i hi passava llargues estones d'oració. L'atenció al confessorari en aquesta etapa parroquial de la seva vida fou realitzada de manera fidel i fructuosa. Caldria recordar en aquest moment les paraules de Benet XVI a tots els sacerdots amb motiu de l'Any Sacerdotal: «Els sacerdots no haurien de resignar-se mai a veure buits els seus confessoraris, ni limitar-se a constatar la indiferència dels fidels envers aquest sacrament. A França, en el temps del sant rector d'Ars, la confessió no era ni més fàcil ni més freqüent que en els nostres dies, ja que el vendaval revolucionari havia arrasat des de feia temps la pràctica religiosa. Però ell va intentar per tots els mitjans, en la predicació i amb consells persuasius, que els seus parroquians redescobriessin el significat i la bellesa de la Penitència sacramental, mostrant-la amb una íntima exigència de la presència eucarística.»

Vila de Moia

La catequesi era també una de les inquietuds del sant prevere, mossèn Coll. La tenia ben organitzada. Ell mateix feia la catequesi als infants que es preparaven per a rebre la primera comunió. Va instituir certàmens de doctrina cristiana entre els nens de la catequesi, als quals podien assistir les seves famílies.

La caritat pastoral el duia necessàriament a la visita als malalts i a l'ajut dels pobres i desemparats. La seva germana Teresa, que l'atenia, moltes vegades havia de tornar a fer el menjar perquè el seu germà el donava als pobres que estaven esperant a les escales de la casa. Algunes vegades va portar malalts i ancians a casa seva perquè hi fossin cuidats. Era amic de tothom i a tothom animava a arribar a la meta de tota persona que peregrina per aquest món: el cel. La seva pregunta freqüent era: «Voleu anar al cel?»

La devoció mariana és un dels distintius de l'ànima i l'acció de sant Francesc Coll. L'advocació pròpia de l'orde dominicà era també la seva. Era gran la seva devoció a la Mare de Déu del Roser. A Moià va fomentar el Rosari Vivent i va fundar la celebració solemne del Mes de Maria. Per tal de donar més solemnitat a les celebracions litúrgiques i devocionals va fundar un cor de cantors joves que sostenia amb els seus pobres recursos. Va fomentar la pietat dels cristians promovent associacions pietoses de caràcter eucarístic i marià, com la de la Minerva, de la Mare de Déu dels Dolors, de la Mare de Déu del Roser, el Terç Orde de Sant Francesc.

Mai no va aparèixer en la seva vida l'estima al diner. La seva vida era senzilla i austera. La seva casa era pobra, religiosa i neta. Caldria recordar aquelles paraules del Concili Vaticà II respecte a l'habitatge dels sacerdots: «Pararan casa de tal manera que aquesta no sembli inaccessible a ningú, i que mai ningú, per humil que sigui, no s'avergonyeixi de visitar-la» (PO, 17). La seva vida tenia un caràcter penitencial, usant freqüentment les deixuplines i els cilicis.

26

Però també va aparèixer la prova en l'esperit, pròpia dels qui van pel camí de la humilitat i de la santedat. Va experimentar escrúpols per considerar que la seva tebiesa en el lliurament era la causa que el Regne de Déu no progressés més en el camp que el Senyor li confiava per a evangelitzar, tant a Moià com en altres llocs. Un dels rectors que va tenir, fill de Sant Pere de Torelló i que després, en 1858, va esdevenir bisbe de Vic, Joan Josep Castanyer i Ribas, que ho fou fins a 1865, l'animava en el moment de les proves i li deia molt sovint: «Fem per Déu tot el que puguem; de tota altra cosa, ell en tindrà cura.»

MISSIONER PER CATALUNYA

Sant Francesc Coll excel·lia per la seva predicació. A Moià exercí molt i molt bé el ministeri de la predicació, al qual s'havia preparat i contínuament es preparava amb la pregària i l'estudi. Així ha estat sempre: la preparació per a la predicació demana escolta de la paraula viva i escolta del cor de la humanitat. Els pares sinodals del Sinode sobre la Paraula de Déu, que es va realitzar l'octubre de l'any passat, van fer arribar les seves propostes al papa, Benet XVI, i d'entre aquestes la que parla de l'homilia diu: «Cal que els predicadors (bisbes, sacerdots, diaques) es preparin en l'oració, perquè predicuin amb convicció i passió. S'han de fer tres preguntes: Què diuen les lectures proclamades? Què em diuen a mi? Què haig de dir a la comunitat, tenint en compte la seva situació concreta? El predicador sobretot ha de deixar-se interpel·lar per la Paraula de Déu que anuncia. L'homilia ha de ser alimentada per la doctrina i transmetre l'ensenyament de l'Església per a enfortir la fe, cridar a la conversió en el marc de la celebració i preparar a l'actuació del misteri pasqual eucaristic» (Proposta 15).

Des de la parròquia de Moià va anar a predicar un novenari a la parròquia de Folgueroles l'any 1843. I l'any 1845 fa una missió evangelitzadora a Olot, Borredà i Sant Jaume de Frontanyà. Sant Antoni Maria Claret va designar-lo, l'agost de l'any 1846, coordinador dels Exercicis Espirituals, de gran importància per a l'obra de missió que s'anava fent arreu de Catalunya. Ell havia tractat amb el Pare Claret la formació d'un equip apostòlic per a fer un gran pla d'evangelització de tota la

societat. En aquest equip, anomenat *Germandat Apostòlica*, el Pare Francesc Coll s'encarregaria dels exercicis espirituals, com ja hem dit. L'any següent predicà una missió a Girona i a Borredà. El mateix Pare Claret afirmava en una de les seves cartes que la gent acudia als sermons del Pare Coll deixant buit el teatre de la població on predicava.

El 6 de febrer de l'any 1848 rep de la Santa Seu el rescripte de Missioner Apostòlic. La seva activitat missionera i el nomenament de director del Terç Orde Dominicà a Catalunya van fer necessari que deixés la càrrega de vicari parroquial de Moià per a poder-se dedicar a la seva missió evangelitzadora arreu de Catalunya. Mirant la seva vida, el veiem predicant les missions a Castellbó, Organyà, Sort, Esterrri d'Àneu, Gil, Llavorsí i Rialb, l'any 1849; a Abella, la Pobla de Segur, Conques, Solsona, Tremp, Salàs, Arén, l'any 1850; a Organyà, Oliana, Agramunt, Ivars d'Urgell, Igualada, Vic, l'any 1851; a Vilanova de les Avellanes, Balaguer, les Borges Blanques, la Pobla de l'Illet, Bagà, Gombren i Ribes de Fresser, l'any 1852; a Santa Maria del Mar, Sant Miquel i Mont-Sió de Barcelona i a Manlleu, l'any 1853; a Roda de Ter, l'any 1854; a Lleida, les Borges Blanques, Santa Clara de Vic, Mont-Sió de Barcelona, l'any 1855; a la catedral de Vic, Sallent, Lleida, l'any 1856; a la catedral de Vic i a Lleida, l'any 1857; a la Quaresma de la catedral de Vic, l'any 1858; als mesos de maig de l'any 1859 a Lleida; a Mataró, Lleida, Moià i a la Vall d'Aran, l'any 1860; a Serós, l'any 1861; a Manlleu, Vic, Barcelona, l'any 1863; a Vic, l'any 1864; a Manresa i Barcelona,

Ermita de Sant Jordi de
Puigseslloses. Parròquia de
Folgueroles.

l'any 1864; a Guissona i Santa Eulàlia de Riuprimer, l'any 1865; a Vic i a l'arxidiòcesi de Tarragona, l'any 1866; a Vic i a la diòcesi de Girona, l'any 1867; a Igualada, l'any 1868; a Manlleu i a Sallent, on va quedar cec per causa de l'aplopexia que va tenir, l'any 1869; a Calaf, Cubells i Torà de Riubregós, l'any 1870; a Roda de Ter, els anys 1871 i 1872.

Un dels seus biògrafs, el pare Vito T. Gómez Garcia, OP, afirma: «El pare Coll estava dotat de grans qualitats per al ministeri apostòlic; era robust, d'estatura mitjana, color sa, colrat pel sacrifici i les privacions; tenia una veu potent que modulava amb facilitat; aconseguia de connectar immediatament amb l'auditori; exposava doctrina sòlida i ben raonada, amb profusió d'exemples i comparacions. Estava animat per un zel apostòlic de la millor llei, era un contemplatiu que bevia amb assiduitat en les fonts de la vida cristiana i en les de la seva pròpia família religiosa. Congregava molts auditoris i animava a viure en la terra amb el cor posat en el cel... Pregava llargues estones, estudiava, escrivia o repassava croquis de sermons, componia llibres per oferir a les persones que ell missionava... Preferia la senzillesa i la dolcesa en l'exposició dels temes. En el seu programa missioner hi trobava cabuda l'assistència al confessor, visitava malats i presos. Fins a la fundació de les seves Germanes Dominiques de l'Anunciata no va acceptar cap diner com a retribució pel seu ministeri; rebia solament com a almoïna un aliment pobre, que compartia amb el pobres» (*Esquema autobiogràfic*, 31).

Com a bon dominic, ell volia imitar el seu pare sant Domènec, que recorria a peu llargs i difícils camins, sense acceptar cap retribució, demanant un menjar pobre i evangelitzant en el nom de Jesucrist per pobles, ciutats i camins. Sant Francesc Coll, en anar a les missions, sempre anava a peu, amb un petit sac a la mà amb la muda, el breviari, una mica de pa, xocolata i formatge, que era el menjar per a tot el seu viatge, i, si anaven a cercar-lo amb cavalleria, mai no hi volia pujar ell, sempre obligava a pujar-hi el qui l'acompanyava.

32

El seu treball missioner, però, no era el d'un solitari; ell treballava en equip, perquè estava convençut que així era més eficaç. En una carta adreçada al vicari general de Lleida expressava: «De cap manera no puc anar sol... perquè un de sol no pot fer res. Anar sol és tirar la llavor de la divina paraula sense poder recollir-ne el fruit. I és això el que importa més. L'experiència m'ha ensenyat que un de sol no fa res si no és cansar-se i quedar-se sense fruit.»

De fet, el veiem treballar amb missioners concrets, tant dominics, com jesuïtes, claretians, agustins i sacerdots diocesans. La missió, que en terme general durava uns vint dies, començava sempre amb els exercicis espirituals per al clergat de la comarca. El *Rosari de l'Aurora* era l'inici de la primera jornada. La predicació i l'atenció a les persones en el confessionari era constant i, de fet, aquest fruit de conversió i esmena de vida era la conseqüència de l'anunci de l'evangeli que convida a la

conversió. Sempre que predicava treia el tema del cel i de la Mare de Déu, repetint moltes vegades: «Maria, Mare.» El santíssim rosari, és a dir, les lloances de Maria, fou el seu tema inesgotable.

Un testimoni afirma: «Havent-li preguntat el pare Claret d'on treia els sermons, li va contestar amb candor de nen, tot mostrant-li un díptic que tenia les imatges de la Trinitat i de la Mare de Déu dels Dolors: "D'aquí."»

És bo de recordar una crònica de la missió a Balaguer, que diu així: «La concurrència no pot ser ja més nombrosa, de manera que, essent incapaç el gran i espaiós en gran mesura temple de Santa Maria, no essent suficients tres sermons en un sol dia, ha calgut predicar en la immensa plaça Major, que, segons diuen, és la més gran de tot el Principat, en la qual es reuneixen tots els dies festius de nou a deu mil ànimes, amb la particular circumstància que de tots els punts se sent ben clarament la veu de l'orador. És cosa digna de fer-se notar que en aquesta plaça no s'hagi predicat més des que per aquesta ciutat va passar sant Vicenç Ferrer...»

També cal fer esment, per a conèixer la predicació de sant Francesc Coll, de la frase que va dir el Pare Claret: «Quan el Pare Coll passa per un poble darrere meu, encara hi pot espigolar alguna cosa. Quan jo passo després d'ell, no resta res per recollir.» La predicació del Pare Coll era com aquella que diu sant Pau: *Quan us parlava*

i us predicava, no ho feia amb el llenguatge persuasiu propi de la saviesa humana, sinó amb el poder convincent de l'Esperit (1Co 2,4). La seva vida era plenament apostòlica i de l'abundància del cor parlava la boca. En la seva obra evangelitzadora ressonaven les paraules de Pau als cristians de Tessalònica: La nostra vinguda a la vostra ciutat no va ser infructuosa... En la nostra predicació no hi entra per a res ni l'error ni una intenció poc neta ni un desig d'enganyar... quan parlem, no mirem de guanyar-nos el favor dels homes, sinó el de Déu... Mai no hem adulat ningú... No hem buscat pretextos per a guanyar diners... Entre vosaltres ens férem amables com les mares que acaronen els seus fills... us hauríem donat fins i tot les nostres pròpies vides, de tant que us vau fer estimar (1Te 2,1-8).

34

És digne de ser recordat el que deia en una carta el bisbe d'Urgell, fra Simó Guardiola: «Els pobles vertaderament tenen fam de la divina paraula, i, quan troben algú que els parla al cor, es rendeixen i canvien de vida. Déu ens doni molts homes apostòlics com el Pare Coll i així Déu ens tornarà a la pau que tant necessitem.»

FUNDADOR

La gran obra de sant Francesc Coll i Guitart, amb la qual volia donar perseverança al treball missioner, és la Congregació de Germanes Dominiques de l'Anunciata. No és una obra nascuda d'una revelació vinguda de sobte, sinó el fruit de molts anys d'oració, reflexió i consultes; i sobretot de l'escolta de la veu de l'Esperit que fa mirar la realitat tal com és, per a donar respostes a la caritat envers el proïsme. Ell veia en els seus llargs recorreguts per terres de Catalunya la manca d'escoles, els pocs nens i sobretot nenes que hi anaven i l'escassetat de professors per als infants i joves. En la mirada amorosa al poble que ell estimava, veia la gran desmoralització de les persones i aquesta tenia com a causa principal la ignorància en la dona i la manca de formació religiosa. Ell volia religioses amb l'esperit dominicà, dones evangelitzadores pobres que portessin educació cristiana a les noies, sobretot de les poblacions petites. En la carta adreçada a la reina Isabel II, expressa l'objectiu de la fundació: «Sempre he considerat la instrucció de les nenes com una obra de la major caritat i de la més gran transcendència per al bé de les famílies i de la societat entera.»

I en una carta al vicari general de l'Orde de Predicadors deia: «Vaig observar que una de les principals causes de la desmoralització dels pobles és la ignorància en la dona i la manca d'ensenyament religiós. Això m'ha portat a pensar com podria jo cooperar a la salvació de tantes ànimes que es perden per aquesta causa. I Déu, nostre Senyor, m'ha donat a entendre que un dels mitjans més adequats seria la fundació d'una congregació o institut de Germanes Terciàries Dominiques, que tingui com a objecte l'ensenyament de les nenes en els pobles i ciutats.»

Va ajudar a madurar aquesta obra en el cor del Pare Coll l'experiència de direcció de les Dominiques del Beateri de Santa Caterina de Vic, el fet de veure la realitat de la fundació de les Carmelites de la Caritat, fundades a Vic per santa Joaquina de Vedruna, i també el fet de ser ell director del Terç Orde Dominicà a Catalunya.

I el 15 d'agost de l'any 1856 sant Francesc Coll, en una casa al Call Nou de Vic, va reunir el primer grup de postulants. Ell estava ben convençut que era una obra volguda per Déu, emparada per la Verge Maria del Roser i vivificada pels mèrits i intercessió de sant Domènec. El bisbe de Vic, Antoni Palau i Tèrmens, que ho fou d'aquesta seu vigatana de 1854 a 1857, va aprovar de manera verbal aquesta obra. Però molts eclesiàstics de l'entorn del bisbe van començar a posar objeccions a la fundació del Pare Coll. Una altra fundació de religioses a Vic! Com es podran mantenir? Eren les objeccions que devien repetir. El bisbe el va cridar per dissuadir-lo; però sant Francesc Coll li va fer veure la necessitat d'aquesta obra amb aquestes paraules: «Il·lustríssim Senyor, i les seves ànimes?» I el bisbe Palau li va permetre que continuessin; però sense cridar gaire l'atenció. Podien portar hàbit; però sense portar toca.

Tota obra de Déu passa per moltes dificultats i, manta vegada, d'on menys ho caldria esperar. I sant Francesc Coll va saber superar grans dificultats, empassar-se moltes coses amargues, sofrir moltes necessitats. La fortalesa i la confiança en Déu

van sorgir del cor del Pare Coll en aquells moments, com sempre en la seva vida. Ell n'estava ben convençut: era obra de Déu i per això seguiria endavant. I no va parar, mirant endavant i confiant.

En aquest temps, sant Antoni Maria Claret li va enviar una carta en què deia, referint-se a les dificultats que passava en la fundació: «No s'espanti per contradiccions i persecucions que vostè i les germanes hagin de sofrir; en això coneixeran que és obra de Déu. I solament en Déu i Maria Santíssima posi tota la seva confiança i no en els homes.»

38

Les membres d'una mena d'associació religiosa denominada *Servites o Mínimes* es van unir, ja des del mateix inici algunes —una d'elles, la germana Rosa Santaeugènia, primera priora de la congregació— i totes després, a la nova fundació de *Dominiques del Pare Coll*. Al cap de deu dies de reunir les primeres novícies, ja es va fer la fundació a Roda de Ter. I pel desembre del mateix any ja eren vint-i-tres les que formaven grup a Vic.

L'extensió fou ràpida. A més de Roda de Ter, per l'agost del 1857 tenien fundació a Taradell, Pardines, Gironella, Súria, Rupit, Santa Maria de Corcó, Folgueroles, Calldetenes, Sant Esteve d'en Bas i Montagut de Fluvià. I van venir-ne després moltes altres. Solament vull anomenar les que tenen relació amb la diòcesi de Vic: l'any 1859, a Balsareny, a Prats de Lluçanès, a Sant Feliu Sasserra i a Sant Feliu de

Codines; l'any 1860, a Viladrau i a Vacarisses; l'any 1861, a Sant Julià de Vilatorrada i a Santa Eulàlia de Riuprimer; l'any 1866, a Sant Llorenç Savall; l'any 1867, a Talamanca; l'any 1871, a l'Estany, Gombren, el seu poble natal, i a Sant Hipòlit de Voltregà. En el moment de la seva mort hi havia cinquanta cases de Germanes dedicades segons els seus desigs a l'educació i instrucció de la joventut.

Ell va dirigir la congregació des de la fundació fins a 1875, quan per la malaltia va demanar de ser substituït. Va donar a les germanes una regla, que, com els deia un prevere: «Aquestes regles són inspiració de l'Esperit Sant, perquè han costat molts dejunis.» En aquestes expressa la finalitat de la seva fundació. Ja en les primeres paraules de *Reglas per las Hermanas del Pare Sant Domingo* diu: «(Les germanes) en tot els seus pensaments, paraules i obres no buscaran altre fi que la glòria de Déu nostre Senyor, de Maria Santíssima i el bé de les ànimes.» I en les primeres paraules de la segona edició, quan parla de l'objecte d'aquest Institut, diu: «Tindrà per fi principal que les Germanes, després d'haver adquirit els necessaris coneixements, ensenyin a les nenes en aquesta casa o Beateri de Vic o aniran a les poblacions especialment de poc veïnatge on no hi ha prou proporció per a mantenir mestres.»

Ell mateix procurava la instrucció per a les germanes i tot el que era necessari per a la seva perfecció espiritual, donant-los exercicis espirituals, fent-los prèdiques i exposant-los ell mateix personalment la meditació. Ell repetia moltes vegades a les germa-

nes: «Feu-ho tot per Déu, germanes i filles meves en Jesús. Tot per a lloar-lo i donar-li glòria.» I també: «¿Veieu quant ens estima Déu, el nostre Pare? No desconfieu de les seves bondats. Sigueu humils, molt humils, caritatives en tot per a ajudar-vos les unes a les altres i ser útils a la Congregació, amb una entera confiança en la nostra tendra i santíssima Mare de Déu del Roser, amb constant obediència als nostres superiors.» També guardaven les germanes en la seva memòria aquestes paraules: «Germanes benvolgudes, més que en aquest trist desterro, poca cosa puc fer aquí, en aquesta vall de llàgrimes; però en estar en la meva pàtria, el cel, com us ajudaré! Molt, moltíssim, compliu les regles i constitucions i tindreu segura la benedicció del cel... Sí, germanes, el cel és la vida eterna. Feu-ho tot per Jesús i Maria. D'ells rebrem la recompensa eterna...Treballem, germanes, mortifiquem-vos i sigueu molt humils. I no temeu, que la santíssima Verge Maria no us deixarà. Tots anirem a la nostra pàtria que és el cel. Allà fruïrem de la visió clara de Déu i de la seva Santíssima Mare. Quina joia, la nostra! Estar junts al cel, que és la vida eterna! Oh vida eterna, quan et posseïrem?»

Respecte al tracte amb les noies, els aconsellava que les tractessin amb molt d'amor i, més que reprovar coses, el que havien de fer és infondre'ls l'amor de Déu. «Parleu-los freqüentment de les veritats eternes», els deia molt sovint. En una ocasió en què una de les germanes es lamentava perquè una nena havia deixat l'escola, el Pare Coll li va dir que no hauria de sentir tant haver perdut una alumna com el bé espiritual que en ella haguessin pogut fer.

PROVAT EN EL
SOFRIMENT

Sant Francesc Coll era home agradable a Déu i per això mateix, com el Job de l'Escriptura, com el Servent de Jahvè i com sempre en la història de la salvació, havia de ser provat en la temptació i en la prova. La gran prova fou al final de la vida una llarga malaltia que durà més de cinc anys.

El 2 de desembre de 1869, quan sant Francesc Coll estava predicant el novenari de les ànimes a Sallent, va tenir el primer atac d'apoplexia que el va deixar completament cec. Ell, però, no es va desanimar i amb fortalesa i per complir la voluntat de Déu va continuar predicant. Després va recobrar una mica la vista i d'aquesta manera podia celebrar cada dia la missa votiva de Santa Maria.

42

Pel gener de 1871, un any i una mica més després del primer atac, en va patir un altre. Després d'això va poder continuar celebrant la missa ajudat per un sacerdot. En aquell moment ja residia a la Casa Mare de la Fundació, atès per les religioses. Ell, tot i la seva malaltia i les seves limitacions, continuava atenent espiritualment les germanes de la seva Congregació i a les del Beateri de Vic. Continuava confessant i predicant, tant a casa com fora. En aquells temps va predicar, entre altres llocs, a Calaf i a Roda Ter i va acompanyar les noves fundacions. El 6 de febrer de 1872 va sofrir un tercer atac de la mateixa malaltia i ja va perdre del tot la vista i no pogué celebrar més l'Eucaristia.

Pel gener de 1873 va tenir un nou atac d'apoplexia i se'n van ressentir les seves facultats mentals, per la qual cosa demanà un coadjutor en el servei a les germanes dominiques de l'Anunciata. Per l'agost de 1874 va tenir una més forta recaiguda i el 20 de setembre fou traslladat a la Casa Asil de Sacerdots de Vic per raons de seguretat — una nova amenaça de la ciutat amb motiu de la guerra carlina— o per raons de millor atenció.

I, després d'un nou atac, el 2 d'abril de 1875 moria a la Casa Asil dels Sacerdots, l'actual Casa Sacerdotal de Vic, sant Francesc Coll i Guitart, dominic i fundador de les Dominiques de l'Anunciata, en l'any seixanta-tresè de la seva vida per aquest món. Ell, en la seva obra *La Hermosa Rosa*, indica una jaculatòria per repetir moltes vegades: «Us estimo, Jesús meu, us estimo i espero acabar la meva vida dient: us estimo, bé meu, amor meu, us estimo, us estimo.» Així, doncs, dient en el més pregon del seu cor «Jesús meu, us estimo», va lliurar la seva ànima al servidor fidel i prudent (cf. Mt 24,45), Francesc Coll, per a anar al «cel» esperat i desitjat, per a anar a l'encontre de l'amor de la seva ànima.

Tota la seva malaltia la va viure d'una manera exemplar, volent fer sempre seva la voluntat de Déu. Sant Joan de la Creu expressa la mateixa actitud d'aquesta manera tan bella: «Donde lo que tú quieres que pida pido, y lo que no quieres no quiero, ni aun puedo, ni me pasa por pensamiento querer» (Canción 1,36). El Pare Coll deia

algunes vegades: «Encara que em vegeu plorant, no us escandalitzeu, perquè, essent la voluntat de Déu que jo sigui cec, i suposant que jo pogués recobrar la vista aplicant-me els dits de la mà, no ho faria per fer la voluntat de Déu.» Durant els més de cinc anys de malaltia va saber fer de la seva vida i les seves limitacions una ofrena agradable a Déu. En aquest període va significar-se com a persona eminentment enamorada del rosari. El seu gran «llibre» per a alimentar la seva vida de pregària, d'ofrena, d'apostolat i de servei, era el rosari. Sempre el trobaven amb el rosari a les mans i el cor col·locat al cel. En els moments de dificultat i de prova, quan es començava a resar el rosari la pau li arribava al cor i es manifestava en el rostre serè. A un company de noviciat li va dir demanant-li oracions per ell: «¿Te'n recordaràs, de mi? No m'oblidis. Déu m'ha donat el premi, prenent-me la vista. Aquest rosari em serveix de llibres i de tot.»

UN RETRAT DEL SEU COR

En la seva vida i en les seves paraules apareix de manera clara com era el cor de sant Francesc Coll i Guitart, prevere dominic. Ell era un home fort que treia la seva fortalesa, no de la seva debilitat, que tenia com tota persona humana, sinó de la gràcia de Déu. En tota la seva vida apareix ben clarament com ell cercava la voluntat de Déu. I no sempre li fou fàcil de descobrir-la! Perquè el Senyor manifesta la seva voluntat en les circumstàncies més adverses i, de vegades, sembla que aparentment es contradigui. Sempre és bo de recordar aquella dita: «Déu escriu dret amb ratlles tortes.» I així fou en la vida de sant Francesc Coll: la recerca de la vocació, la lluita per entrar en els dominics, l'exclaustració, la difícil tasca a Moià, el treball i la lluita amb les forces del maligne en les missions, les contradiccions en la fundació de les Dominiques de l'Anunciata, la llarga malaltia... Però en tot va saber trobar la voluntat de Déu i la va complir amb plena fidelitat.

Quan contemplo la vida i l'obra d'aquest home del segle XIX de Catalunya i també la contemplo amb la dels altres homes i dones del mateix temps a la nostra diòcesi i a tot Catalunya, com sant Antoni Maria Claret, santa Joaquina de Vedruna, sant Enric d'Ossó, santa Maria Rosa Molas, sant Josep Manyanet, el beat Manuel Domingo i Sol, el venerable Joan Collell, la venerable Caterina Coromina, el venerable Josep Tous, i tants homes i dones que van viure en la nostra terra i en situacions tan difícils de persecució, no puc fer res més que admirar l'obra de Déu que ens fa únics en l'Església. Un lloc petit com el nostre i en un temps tan curt, i quina abundància de

santedat i de servei generós a l'Església i a la societat! Un servei que encara perdura i que continua essent actual en les obres d'aquests fundadors.

I agraint l'obra de Déu em pregunto què és el que el Senyor ens demana a nosaltres, homes i dones cristians del segle XXI, per a continuar l'obra d'aquests homes i dones d'Església del segle XIX. I la resposta que em neix en el cor és una de les paraules que es refereixen a sant Francesc Coll: «Un foc encén un altre foc.» Solament d'un cor encès d'amor a Déu, neix l'amor a Déu en el cor del qui l'escolta i el veu. Solament d'un cor ple d'amor neix el servei als altres. El papa Benet XVI ens recordava ben clarament en la seva encíclica *Deus caritas est* que el testimoni de l'amor dels cristians és la nostra aportació que ningú no ens podrà prendre mai: «L'Església mai no pot sentir-se dispensada de l'exercici de la caritat com a activitat organitzada dels creients i, per altra part, mai no hi haurà situacions en què no faci falta la caritat de cada cristià individualment, perquè l'home, més enllà de la justícia, té i tindrà sempre necessitat d'amor» (núm. 29). Però també ens ensenyava clarament que el nostre amor té la seva única font en l'amor del Déu, que per essència és amor: «I, ja que és Déu qui ens ha estimat primer (cf. 1Jn 4,10), ara l'amor ja no és sols un "manament", sinó la resposta al do de l'amor, amb el qual ens ve a trobar» (núm. 1).

47

Com era el cor d'aquest home que va deixar que l'amor de Déu, com un foc, passés pel seu cor i arribés al cor dels seus germans? Per a poder apropar-nos al seu cor

ho farem recollint les expressions que ell té en les seves obres escrites. *La Hermosa Rosa. L'Escala del Cel, Regles per a les Hermanes del Pare Sant Domingo.*

HOME DE PREGÀRIA

La pregària va acompanyar tota la vida de sant Francesc Coll, com ja hem vist. Ja des del Seminari, en què, com recorda sant Antoni Maria Claret, el bisbe Corcuera els inculcava l'amor a la pregària i ell mateix feia els exercicis espirituals als seminaristes, aquest hàbit no el va perdre i es va anar purificant i simplificant en la malaltia i la prova. Però ell fou també mestre de pregària, perquè el seu cor era amarat de la presència de Déu i del desig de cercar-lo, escoltar-lo i complir la seva voluntat.

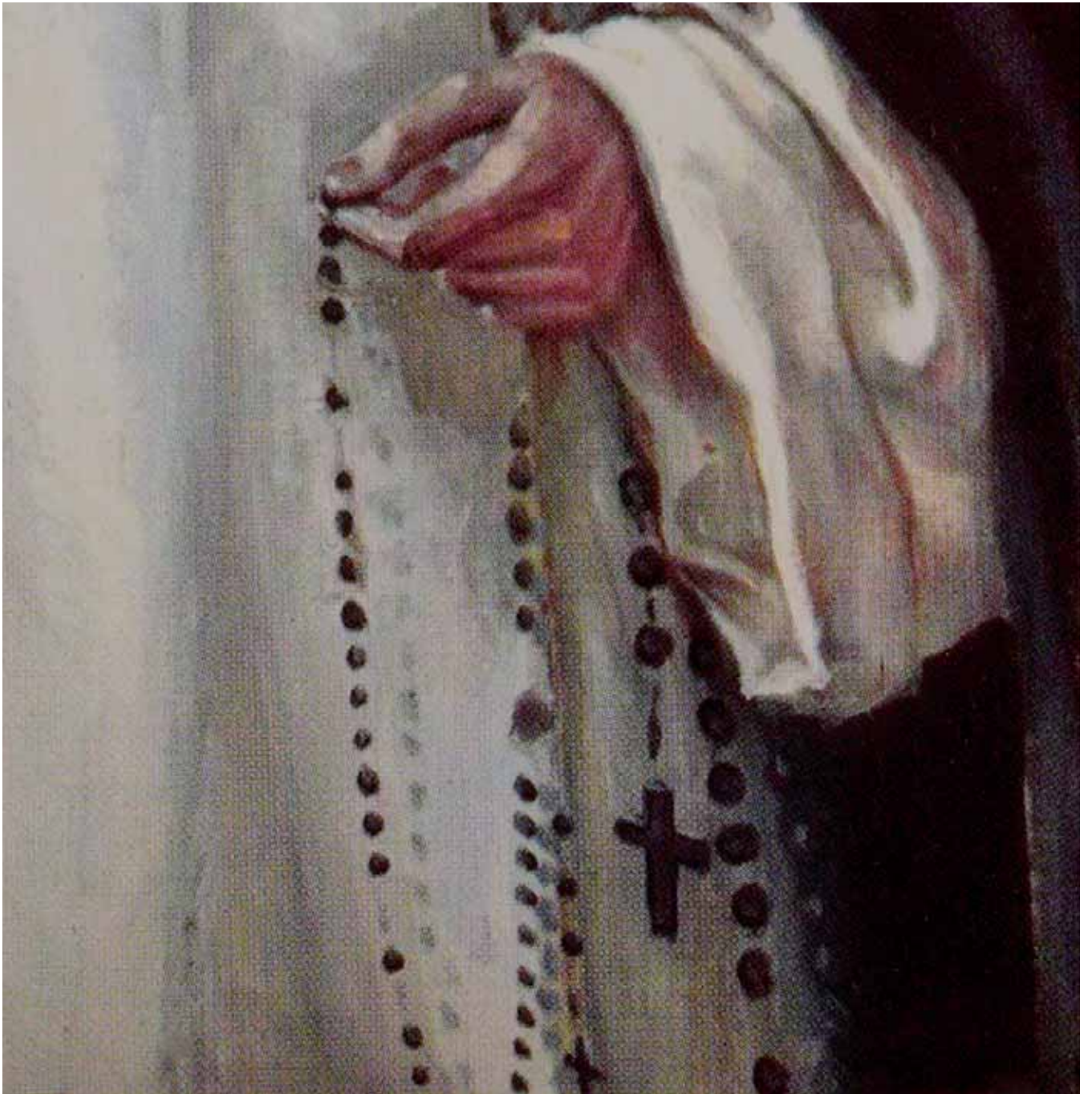
48

En el llibre *La Hermosa Rosa* ell ens ensenya a tots la necessitat de la pregària, sigui quina sigui la nostra condició i vocació en l'Església: «Fem oració, fills de Jesús i de Maria. És tan important per a nosaltres com ho és l'aliment per al cos. I així com l'aliment és necessari per al rei i per al vassall, per al ric i per al pobre, a l'eclesiàstic i al seglar, de la mateixa manera, a tots aquests és indispensable l'oració per a complir els seus deures com a bons cristians. El cristià sense oració és un arbre sense fruit, una font sense aigua, un soldat sense armes i una plaça sense muralla que no pot defensar-se dels seus enemics.

L'oració és la que fa bons papes, bons bisbes, bons reis, bons sacerdots, bons predicadors, bons confessors, bons pares, bons fills. I, sense oració, ni aquests ni altres pertanyents a diferents estats no compliran les seves obligacions. L'oració és el mestre que ensenya als sants la humilitat, la paciència, la castedat i les altres virtuts. Doncs, si falta l'oració, faltarà la humilitat, la paciència, la castedat i les altres virtuts. En conseqüència, no pot ser un veritable cristià qui no té pregària.»

I a les seves filles i germanes, les dominiques que s'han de dedicar a l'educació, els diu ben clarament en *La Regla*: «La vida de les germanes ha de ser vida d'oració... Per a santificar les nostres ànimes necessitem llums per a conèixer els nostres defectes i esmenar-los. I sense oració no hi ha llum. Qui no fa oració, tampoc no coneix els seus defectes, i per això deixa d'avorrir-los, com diu sant Bernat. Ignora també els perills que corre la seva salvació i, com que els ignora, tampoc no pensa deslliurar-se'n... Sense l'oració, no hi ha forces per a resistir les temptacions dels nostres enemics, ni per a practicar les virtuts.

»Per això us mano i us torno a manar, estimades Germanes, que no deixeu, a no ser que sigui per una gravíssima causa, la santa oració... En les malalties digueu a Jesucrist: Oh Jesús meu! Digneu-vos acceptar aquestes petites penes i afliccions que estic patint pel vostre amor i en satisfacció dels meus pecats, en unió de les moltíssimes que vós vàreu patir en la vostra passió i mort pel meu amor. Faci's, no la meva voluntat, sinó la vostra. Ajudeu-me, Déu meu.»

Sant Francesc Coll és mestre que parla, no de teories, sinó de vida, i vida pràctica. Per això ensenya a pregar indicant el lloc, el temps i el mode per a fer una bona oració: ell ens diu a nosaltres com deia a les religioses dominiques de la seva fundació: «El lloc ha de ser retirat. El temps més oportú és al matí... Us mano que feu al matí una hora d'oració mental. La manera és posar-se en la presència de Déu nostre Senyor amb tota reverència, amb la més profunda humilitat i prostrats de genolls. Tot i això, si la incomoditat d'aquesta actitud us causés distracció per causa de la mateixa molèstia que de vegades us ocasiona, feu-la assegudes, o millor alternant una estona assegudes, una altra de genolls, una altre dretes, per evitar així la son; però sempre de genolls en començar, en llegir els punts i en acabar-la.»

APÒSTOL DEL ROSARI

No solament era devotíssim del sant rosari, sinó que posava especial força perquè es resés amb les convenientes pauses i amb atenció als misteris. Per això va escriure una obra sobre el sant rosari que és titula *L'Escala del Cel*, en la qual diu ben clarament: «Al cel, al cel, al cel dirigiu els vostres pensaments, paraules i obres. Al cel, al cel, al cel poseu els vostres cors, on és el tresor vertader... El cel, el cel, el cel vol el nostre cor i estarà inquiet fins a posseir-lo... Cerquem una escala que sigui a propòsit per a arribar al cel. Aquesta escala és el santíssim rosari... Així, doncs, reseu i mediteu amb tota devoció el sant rosari...» I dona un bon consell a aquells que hem d'anar al davant del ramat que

tenim encomanat, fent present Crist, el Bon Pastor: «Pugeu-hi primerament vosaltres, oh estimats sacerdots! I, pujant per aquesta escala, trobareu la doctrina més sòlida i perfecta en els seus graons, per a portar-vos a complir amb tota perfecció les obligacions que van junyides al vostre sagrat ministeri.»

En aquest punt, i per remarcar la perenne actualitat de la pregària del sant rosari, caldria recordar les paraules del papa Joan Pau en la carta Apostòlica *Rosarium Virginis Mariae*, de l'octubre de l'any 2002: «El Rosari de la Verge Maria, difós gradualment durant el segon mil·lenni sota l'alè de l'Esperit Sant, és una pregària apreciada per nombrosos sants i fomentada pel Magisteri. En la seva senzillesa i profunditat continua essent també en aquest tercer mil·lenni, tot just començat, una pregària de gran significat destinada a produir fruits de santedat... El Rosari, en efecte, encara que es distingeix pel seu caràcter marià, és una pregària centrada en la cristologia... Amb ell el poble cristià es posa a l'escola de Maria, per deixar-se introduir en la contemplació de la bellesa del rostre Crist i a l'experiència del seu amor. Mitjançant el Rosari, el creient obté abundància de gràcies, com rebent-les de les mans mateixes de la Mare del Redemptor» (núm. 1).

52

HOME PLE D'AMOR

El cor de sant Francesc Coll era ple d'amor al Senyor. Les seves paraules convidaven sempre a la resposta d'amor a Déu: «Tota la nostra perfecció consisteix en l'amor a

Déu, perquè solament aquest és la virtut que ens uneix amb Déu. Estimeu-lo, beneïdes germanes, el vostre estimat Déu, i si no podeu concebre el poderosíssim motiu que teniu d'estimar-lo per ell mateix... feu-ho, almenys, per gratitud, veient l'amor que ens ha tingut sempre.»

Amor a Déu i amor al proïsme; un amor concret, és el que demana a les seves religioses. Ell els ensenya: «La caritat manté la unió i la conformitat de voluntats com si totes elles fossin una sola i única persona. La caritat i amor del uns amb els altres no ha de ser solament interior, en el cor, sinó que s'ha de mostrar també en les paraules i les obres... L'apòstol sant Pau escrivint als colossencs els va ensenyant i encomanant-los moltes virtuts, però sobre totes elles diu: us encomano la caritat, que lliga, conserva i dóna vida a tots. La mateixa cosa us dic, totes les virtuts us recomano; però d'una manera especial la caritat, la caritat, la caritat. Suporteu-vos les unes a les altres, ajudeu-vos les unes a les altres amb paraules de caritat, i sobretot amb les obres i el bon exemple.»

53

HOME SANT, HUMIL I ALEGRE

Sant Francesc Coll convida a viure la santedat, perquè en ell hi ha aquest desig ben sincer. En *La Regla* diu: «De la perfecció que s'ha d'adquirir primer per a un mateix: La caritat ben ordenada comença per un mateix, és a dir, que heu de mirar i atendre

amb tota sol·licitud a la vostra santificació... Un foc encén un altre foc, una llum, una altra llum; així passa també en les coses espirituals: per a ensenyar a d'altres la humilitat, cal ser humil; per a ensenyar la caritat, cal que la practiqui primerament el qui l'ha d'ensenyar. "L'ensenyament per documents i preceptes, és un camí molt llarg; però amb l'exemple és molt breu i eficaç el camí", diu Sèneca... Així ho heu de fer vosaltres, estimades germanes: viure santament en tot temps i en tot lloc.»

54

I assenyala la virtut de la humilitat com a indispensable per a viure la santedat i totes les virtuts cristianes: «Totes les virtuts per a ser sants, vol el nostre Diví Mestre Jesucrist que resplendeixin en nosaltres; però de manera especial ens recomana la humilitat, dient-nos: *Feu-vos deixebles meus, que sóc benèvol i humil de cor* (Mt 11,29)... Sense ella no es fa cap passa en la vida espiritual. La humilitat és el fonament de totes les virtuts. La veritable humilitat no està en paraules, ni en coses exteriors, sinó en el més íntim del cor, en un sentir-se poca cosa i desitjar de ser tingut pels altres en baixa reputació, i que tot això neixi d'un profund coneixement propi.»

Però també diu ben clar que la tristesa no ve de Déu. Per això s'ha de viure sempre l'alegria cristiana en tota situació. Sant Francesc Coll ho va ensenyar i ho va viure: «"A excepció del pecat, no hi ha mal més gran que la tristesa", diu sant Francesc de Sales. Algunes persones, per portar una vida espiritual i recollida, por-

ten una vida melancòlica. És un gran error, perquè el recolliment neix de l'esperit i de l'amor de Déu; la tristesa i la melancolia, del dimoni. Conserveu fermament el gran principi de sant Francesc de Sales: "tot pensament que inquieta no ve mai de Déu, que és rei de pau i habita en els cors pacífics".»

HOME AMB FAMA DE SANTEDAT

La fama de santedat el va acompanyar en la seva vida i es va incrementar després de la seva mort. Cito solament les paraules d'un testimoni: «El seu tracte era el d'un home espiritual, d'un gran sant, dels que fa segles que no s'havia vist. Tant ple era del temor de Déu i de l'amor a les ànimes..., tantes són les coses que es podrien dir d'aquest home que tindria necessitat d'un amanuense. Mai no he vist un predicador tan fervent, que robés els cors de tots; la seva veu la modelava com volia, la qual era tan clara i penetrant que commovia admirablement els oients.»

55

Per això, el bisbe de Vic, Joan Perelló, va obrir l'any 1930 el procés per a la seva beatificació i canonització, després d'haver-se celebrat amb gran participació i amb gran aprofundiment sobre la seva persona i la seva vida i obra, l'any 1912, el primer centenari del seu naixement. L'any 1970 el papa Pau VI va signar el decret sobre l'heroïtat en les virtuts. I el dia 29 d'abril de 1979 el papa Joan Pau II el va declarar beat, a la basílica de Sant Pere de Roma.

CONCLUSIÓ

Han passat cent trenta-quatre anys de la mort de sant Francesc Coll i Guitart, setanta-nou de l'inici del procés de beatificació i canonització i trenta de la seva beatificació. Alguns podran pensar que és molt temps. Però els qui deixem a les mans del Senyor la nostra vida, la vida de l'Església i la vida de la humanitat sencera, sabem que aquest és el moment oportú, el moment de gràcia que el Senyor ens ha donat per al nostre bé per mitjà de la canonització del Pare Coll.

58

És un moment de gràcia per a mirar l'obra de Déu en el cor d'una persona senzilla que l'únic que va fer va ser deixar-se fer per Déu i el foc i la llum de Crist el van fer —com va dir el papa Joan Pau en la beatificació— «transmissor de la fe, sembrador d'esperança i predicador d'amor i de pau». En aquests moments en què apareix com a realitat màxima per a tota persona, home o dona, el que s'anomena «realitzar-se», un home senzill ens dóna el testimoni que la màxima realització no és fer el que un vol, sinó descobrir la voluntat de Déu, per tal de complir-la. Aquest és el secret de la realització de sant Francesc Coll i aquest és el secret de la realització de tota persona, en el segle XIX i en el segle XXI.

En aquest inici del tercer mil·lenni del cristianisme la vida i la paraula de sant Francesc Coll ens parlen de la centralitat de la fe cristiana per a fer un món i una societat millors. No podem caure en l'engany de pensar que un món sense Déu i un món sense Crist podrà ser un món humà. La veritable humanitat es troba en Crist i en

el seu seguiment. El Concili Vaticà II ens ho recorda: «És ben veritat que el misteri de l'home només s'aclareix de debò en el misteri del Verb Encarnat» (*Gaudium et spes*, 22). Però alhora cal dir ben clar que solament amb el testimoni de la santedat de vida es pot comunicar de manera eficient Crist als homes i dones del nostre temps. Sant Francesc Coll és testimoni d'aquesta veritat: en la seva vida i en la seva paraula hi havia unitat; per això per on passava deixava el rastre de la fe i de la conversió a Crist en el cor de les persones. Recordem novament les seves paraules: «Un foc encén un altre foc, una llum, una altra llum.»

Els cristians creiem en la comunió dels sants, i per això mateix sabem que els qui ens han precedit i ara gaudeixen de la presència de Déu són sol·lícits dels qui encara peregrinem per aquest món. Per això mateix ens encomanem a la intercessió de sant Francesc Coll i Guitart, fill de Gombrèn, seminarista de Vic, novici i profés dominic, vicari d'Artés i de Moià, missioner per tot Catalunya, fundador de les Dominiques de l'Anunciata, apòstol del rosari..., perquè, des de la visió de Déu i sabent les necessitats dels qui som de la seva diòcesi, les presenti al Senyor.

Que la seva canonització sigui per a tots nosaltres un moment de gràcia per a ser més evangelitzadors, des de la santedat de vida i amb la paraula clara i explícita que anuncia Crist, camí, veritat i vida per a tots els homes. Que la seva canonització sigui un moment de gràcia per a poder desvetllar en el cor dels joves la set de veritat

i d'amor que solament Déu pot omplir. Que la canonització de sant Francesc Coll sigui un moment de gràcia per a un nou ressorgir de vocacions a la vida sacerdotal i consagrada, per al bé de l'Església i de la societat.

Mare de Déu, sota l'advocació de Montgrony i del Roser, tantes vegades invocada pel Pare Coll, pregueu per nosaltres. Sant Francesc Coll i Guitart, pregueu per nosaltres, perquè, com diem en la pregària del sant rosari, sempre siguem dignes de les promeses de nostre Senyor Jesucrist, al qual sigui donat tot honor i tota glòria pels segles dels segles. Amén.

60

Vic, 17 d'octubre del 2009, en la missa d'acció de gràcies diocesana per la canonització de Francesc Coll i Guitart, OP, prevere

+ Romà, bisbe de Vic

+ Romà, Bisbe de Vic.

ÍNDEX

Introducció	p.03
Nascut a Gombrèn.....	p.09
Seminarista a Vic i novici Dominic a Girona.....	p.13
Dominic exclaustat, «Mossèn Coll»	p.17
Missioner per Catalunya	p.27
Fundador.....	p.35
Provat en el sofriment.....	p.41
Un retrat del seu cor.....	p.45
Conclusió	p.57

Vic, 17 d'octubre del 2009.

Mons. Romà Casanova i Casanova, bisbe de Vic